

„Sunt cântăreață israeliană, dar n-am uitat niciodată limba română“

Numele sopranei de coloratură **Sylvia Greenberg** este binecunoscut pe scenele lumii. A cântat la Scala din Milano și la Zürich, la Berlin și Viena, la Festivalurile de la Salzburg și Bayreuth. Publicul românesc a avut posibilitatea să o asculte la Festivalul Artelor din 2004 și recent, în două concerte la Ateneul Român, unde a interpretat „Ultimele patru lieduri“, de Richard Strauss. Am văzut-o la concert și m-a copleșit prezența ei. A doua zi, când a răspuns cu solitudine rugămintii revistei noastre de a ne acorda un interviu, am avut prilejul să stau de vorbă cu o femeie tânără, modestă și plină de umor.

- Doamnă Sylvia Greenberg, înainte de a ne întâlni, m-am documentat și am putut urmări cariera dvs., care cred că poate fi calificată extraordinară. În schimb, nu am putut găsi, cel puțin printre informațiile pe care le-am consultat, date despre originea dvs.

- Nu a fost o lipsă intenționată, dar eu am plecat din România la 12 ani și toată formația mea, nu numai muzicală, ci și ca persoană, ca identitate, s-a dezvoltat în Israel. Desigur, n-am uitat limba română, în casă am vorbit românește, părinții mei mi-au explicat că orice limbă este o ușă ce se deschide. Nu am negat niciodată originea mea română - în Israel suntem o colonie mare de români, foarte respectată -, dar așa s-a întâmplat. Mă consider israeliană, acolo am făcut liceul, armata. Legăturile mele cu România au fost mai vagi. Când am venit anul trecut în România, pentru prima dată după 40 de ani, m-am simțit oarecum străină. Am avut o strângere de inimă, deoarece nu am mai regăsit locurile unde am copilărit, în zona șoselei Panduri, mai ales când am văzut că imobilul în care am locuit a fost demolat. A rămas doar o salcie care mi-a amintit de locurile copilăriei mele.

- Dar acum, când ați reluat legăturile cu România, vreți să veniți mai des?

- Desigur. Aici este o viață culturală foarte bogată și mi-ar face plăcere să revin din când în când, la un recital sau la un master class. Am venit în România, la Festivalul Artelor din 2004, invitată fiind de președintele acestui festival, dl Ioan Holender, directorul Operei de Stat din Viena.

- Povestiți-ne puțin despre cariera dvs., rolurile pe care le interpretați și care sunt cele preferate.

- Deși sunt soprană de coloratură, am

Interviu cu soprana
SYLVIA GREENBERG

început ca violoncelistă. La Conservatorul din Israel m-am pregătit acest instrument, dar, în paralel, și pentru cariera de cântăreață, deoarece visul meu din copilărie a fost să cânt. Părinții mei au dorit să fiu instrumentistă, mama mea - care, la rândul ei, a fost muzician - spunând că voi găsi întotdeauna de lucru cu această pregătire, pe când ca solistă vocală, este mult mai greu. Dar pe mine m-a atras întotdeauna opera. Copil fiind, o verișoară de-a mea m-a luat la operă, la *Răpirea din Serai*. M-a impresionat atunci foarte mult ambianța de la Operă, atmosfera specială de acolo, scaunele de catifea roșie, scena, cortina cu ciucuri,

costumele - totul pentru mine a fost o lume fermecată. Cred că am fost predestinată pentru această carieră. Ca să revin, la Conservatorul din Ierusalim am urmat clasa de violoncel, dar, în secret, am început să iau și lecții de canto și am învățat până mi s-au terminat banii. Abia când am întrerupt, a aflat mama, cu totul întâmplător, că m-am apucat de canto. Norocul meu a fost că, revenind la Tel Aviv, am întâl-

nit-o pe fosta profesoară de canto a mamei mele, Rose Dampf, o fostă solistă de la Opera Română. Ea a convins-o pe mama că merită să încerc și cariera de cântăreață și m-a pregătit pentru un concurs de bursă la American Israel Foundation for Young Artists. M-am prezentat la acest concurs și am luat cea mai mare bursă. După patru ani de studiu în Israel, am plecat la Zürich, la Studioul de Operă, unde am urmat un curs de perfecționare. Acolo am avut șansa să primesc rolul Reginei Noptii din *Flautul Fermecat*, care, după aceea, ani de zile, a fost rolul meu prin care am fost cunoscută, cu care am fost identificată. Studioul din Zürich mi-a adus... noroc și pentru faptul că aici mi-am cunoscut soțul, pe dirijorul David Aronson. Dar încă înainte, în Israel, am cântat în concerte sub bagheta faimosului dirijor Zubin Mehta și aceasta s-a întâmplat când făceam armata, unde am fost un simplu soldat, o funcționară. Sincer să vă spun, m-am ferit de vreun act de eroism și am preferat să-mi văd de concerte. Armata a fost înțelegătoare și așa vrea să amintesc aici o întâmplare destul de hazlie. Într-o zi, la un control, m-au găsit cu părul prea lung, nestrâns, și au decis să mă consemneze pentru weekend. Dar eu le-am spus că nu pot să rămân în cazarmă și i-am rugat să mă amâne cu o săptămână, deoarece aveam concert la Filarmonică. Cu greu, dar până la urmă m-au lăsat să cânt.

- Să revenim la Zürich. V-ați lansat cu Regina Noptii. Ce s-a întâmplat în continuare?

- Am fost descoperită și apoi invitată în toată lumea. Am cântat în Germania, la Scala din Milano și urma chiar să-mi fac debutul cu acest rol la Covent Garden, dar... am rămas gravidă și nu am mai putut apărea pe scenă. În acel moment am fost pusă în fața unei opțiuni și am ales copilul. Tot cu acest rol am fost și în China și în multe alte țări.

- Sunteți angajată permanent la vreo operă sau sunteți free-lance?

- Nu mai sunt angajată, dar am fost cinci ani la Opera din Berlin, încă pe vremea când orașul era împărțit în două. Dar dacă ești angajată permanent, este mai greu să răspunzi invitațiilor.

A consemnat
EVA GALAMBOS

Continuare în pag. 12

R.E. în dezbatere

Un grup numeros de cititori din Târgu Mureș, reprezentând toate generațiile, a participat la discuția pe care revista noastră a inițiat-o în cadrul comunităților, pentru a cunoaște părerea despre conținutul „Realității Evreiești” și modalitățile de a-l îmbunătăți, de a-i îmbogăți tematica. Opinia generală care s-a desprins din luările de cuvânt a nouă vorbitori (dintre cei 15 participanți) a fost că revista este interesantă, variată și scrisă de profesioniști, dar că mai există numeroase subiecte care și-ar putea găsi loc în paginile ei. Principala doleanță - exprimată de mai mulți participanți (economist *Teodor Schwartz*, economist *Nicolae Berman*, prof. *George Diamantstein*, *Al. Ausch*, secretarul comunității târgumureșene) - a fost prezența mai mare a istoriei comunităților evreiești din Transilvania și a personalităților din trecut sau din prezent provenind din aceste comunități. În acest context, *T. Schwartz* a menționat că ar fi deosebit de interesantă cercetarea arhivelor județene, reprezentând o sursă bogată pentru descoperirea contribuției populației evreiești mureșene, dar și din alte localități, la dezvoltarea economică și culturală a zonei în care au trăit.

O altă tematică cerută a fost o mai mare preocupare față de cerințele de zi cu zi ale oamenilor simpli. Prof. *Samuel Czernovicz*, fost ziarist, a apreciat bogăția de idei a publicației noastre, înaltul nivel la care este ea scrisă, dar a opinat că se exagerază caracterul literar-artistic al revistei, afirmând că nivelul ei cultural prea înalt nu este în concordanță cu masa de cititori. Revista ar trebui să se orienteze mai mult spre oamenii

O prezență mai mare
a evreilor din Transilvania
în paginile
„Realității Evreiești” -
principala doleanță
a cititorilor din Târgu Mureș

de rând, spre problemele ce-i preocupă, să se scrie despre căminele de bătrâni, despre problema despăgubirilor, să se publice informații despre campaniile medicale. Domnia sa ar dori să apară mai multe articole despre tradițiile laice ale poporului nostru și să se pună un accent mai mare pe ideea ecumenică. Ing. *Vasile Dub* a precizat, la rândul său, că revista ar trebui să se adreseze mai mult oamenilor obișnuiți și să apară articole nu numai despre personalități, ci și despre viața oamenilor simpli. Ar fi, de asemenea, interesantă publicarea rezultatelor unor studii sociologice despre situația comunităților. Atât domnia sa, cât și *Alexandru Ausch* și prof. *Gheorghe Diamantstein* au cerut să se reintroducă o rubrică de rit mozaic, deoarece generația tânără nu are de unde să cunoască aceste obiceiuri. În același timp, ar fi necesare traducerea și explicarea unor cuvinte ebraice legate de cult. S-a trecut de la o extremă la alta - a arătat dl Ausch, referindu-se la fosta Revistă a Cultului Mozaic. Acum, din „Realitatea Evreiască” a dispărut complet acest aspect și de aceea s-ar impune această rubrică permanentă de noțiuni de cult, care - a arătat și Gh. Diamantstein - este abecedarul evreilor. În condițiile în care dispunem de o atât de bogată literatură rabinică - a mai spus A. Ausch -, ar fi interesantă publicarea a câte unei povestiri din această literatură. De asemenea, ar fi interesantă reactualizarea listei premiazilor Nobel evrei.

Revista ar trebui să devină o tribună și mai puternică a promovării culturii și civilizației evreiești - a opinat prof. *Martin Dascăl*, care a apreciat ca deosebit de interesantă prezentarea cârților cu tematică evreiască. Referindu-se la subiectul cunoașterii Holocaustului în școli, el a cerut ca acest lucru să nu aibă numai un caracter de campanie, iar revista să militeze pentru continuitatea acestei inițiative. Referindu-se la viitoarea *Lege a minorităților*, domnia sa a cerut Federației să se preocupe ca minorității noastre să i se acorde atenția cuvenită, să se respecte demnitatea evreilor care mai trăiesc în România. El a solicitat, de asemenea, publicarea intervențiilor din Parlament ale deputatului F.C.E.R., domnul A. Vainer, pentru ca cei care l-au ales să-i cunoască activitatea.

Aproape toți vorbitorii au fost de părere că revista ar trebui să aibă și pagini distractive: umor evreiesc, caricaturi, cuvinte încrucișate (*Al. Ausch*, *V. Dub*), probleme de șah (*Gh. Diamantstein*), o rubrică adresată femeilor, în care să se explice cum se fac pregătirile pentru Șabat și marile sărbători, cum se aprind lumânările de Șabat, rețete tradiționale (ing. *Iulia Negrea*). În sfârșit, tehnicianul *Toma Szanto*, fost membru al echipei de tenis de masă a României, a propus articole despre gloriile sportive evreiești din țara noastră. (E.G.)

Scrisul - un mod de a înfrunța urâtul existenței

Portret VLAD SOLOMON

Certa vocație a introspecției până la infinitezimal, finețea de gândire, teribila sensibilitate în receptarea lumii - de unde și dorința de a-i purta de grijă - sunt doar câteva linii ale unui posibil crochiu *Vlad Solomon*, medic-scriitor, israelian originar din România, oaspete, nu demult, al redacției noastre.

Cine este *Vlad Solomon*-cel-de-azi, după aproape zece ani de la prima noastră convorbire? În primul rând - legatarul spiritual, prin ambele vocații, medicală și literară, al tatălui său, *Benedict Solomon*, supraviețuitor al Transnistriei. Tatăl a rămas să trăiască doar în sufletul lui și între coperti de carte. Ultimul volum de poezie al lui *Benedict Solomon*, *Picături de sânge pe-o frunză de măslin*, i-a apărut cu trei luni înainte de a se stinge, la Tel Aviv, în 2002. „Cred că modul cel mai eficace de perpetuare a memoriei sale este comunicarea cu oamenii”, consideră *Vlad*. O face la propriu, predând cursuri-maraton în universități europene, între care și la centrele universitare din Iași și București. O face la figurat, în fiecare vineri, la Radio România Internațional. Oricine este conectat la internet, poate intra în legătură cu cei peste o sută de membri ai *Forumului Discutandum*, din Israel, Europa, Canada, S.U.A. și, firește, România. Este, de fapt, un

Discutandum - un cenacul literar pe Internet
„Realitatea israeliană m-a învățat să scriu mult mai concis, sinestezic”
A tresări, a visa, a gândi românește

de a-și pune sufletul întreg în tot ceea ce face. „Da, sunt și lucruri care au rămas neschimbate”, recunoaște poetul cu suflet de adolescent, rămas intact sub înfățișarea ultramodernă, continuând să creadă în „cerul mai adevărat” care există în noi, dincolo de excesul de informație și „satul-global”. „Dacă ceea ce scriam, în urmă cu ani, era sub influența literaturii române, franceze, azi, realitatea israeliană m-a învățat să scriu mult mai concis, sinestezic. Iar specialitatea mea, hipnoză medicală în tratamentul fobiei dentare, mă ajută să simt subconștientul aproape palpabil și, în acest fel, să mă cunosc mult mai bine pe mine însumi”.

Departa de a fi un mod de a se refugia din fața urâtenilor existenței, scrisul înseamnă, pentru *Vlad Solomon*, un mod de a le înfrunța, încercând, în bună tradiție iudaică, să vindece lumea. De aici - și interesul pentru viața politică. Se bucură că relațiile Israelului cu Autoritatea Palestiniană, după dispariția lui Arafat, cunosc o schimbare în bine. Că, în pofida resuscitării fenomenului antisemit în Europa, Israelul este bine privit de oficialități. Face, cum mă așteptam, o mențiune specială pentru România, pentru atitudinea ei antixenofobă și anti-antisemită la nivel guvernamental. Pentru faptul că, din 2004, se comemorează Ziua Holocaustului în România. A fost impresionat de vizita președintelui *Traian Băsescu* la Muzeul Holocaustului din Washington, a primului ministru *Călin Popescu Tăriceanu* - la noua aripă a „Yad Vashem”-ului, din Ierusalim. Nutrește multă considerație pentru E.S. *Mariana Stoica*, „reprezentantă excepțională a României în Israel”, cu atât mai mult cu cât interlocutorul meu, plecat în urmă cu 30 de ani din România, continuă să tresară, să viseze, să gândească românește. Ori de câte ori revine în țara de baștină, în obștea-mamă, pașii îl poartă spre câteva repere sufletești: Templul Coral, Teatrul Evreiesc, Muzeul de Istorie...

IULIA DELEANU

Continuare în pag. 12